

Warszawa, dnia 17 grudnia 2021 r.

Poz. 2338

USTAWA

z dnia 17 listopada 2021 r.

o zmianie ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1331) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) w ust. 1:

– w pkt 2:

– w lit. a wyrazy „świnka morska” zastępuje się wyrazami „kawia domowa”,

– w lit. b po wyrazach „w niewoli” dodaje się wyrazy „albo pozyskiwane z kolonii samowystarczalnych”,

– uchyla się lit. c,

– pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) hodowca – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która hoduje zwierzęta laboratoryjne w celu wykorzystania ich w procedurach lub aby wykorzystać ich narządy lub tkanki do celów określonych w art. 3 lub która hoduje inne zwierzęta głównie w tych celach;”,

– w pkt 11:

– po wyrazach „w procedurach” dodaje się wyrazy „lub uśmierca zwierzęta, aby wykorzystać ich narządy lub tkanki do celów określonych w art. 3”,

– kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 12 w brzmieniu:

„12) kolonia samowystarczalna – kolonię, w której zwierzęta z rzędu naczelnych są hodowane wyłącznie w ramach kolonii lub są pozyskiwane z innych kolonii, ale nie są zwierzętami dzikimi, oraz w której zwierzęta są utrzymywane w sposób zapewniający ich przyzwyczajenie do ludzi.”,

b) uchyla się ust. 3;

2) po art. 3 dodaje się art. 3a i art. 3b w brzmieniu:

„Art. 3a. Hodowca, dostawca i użytkownik zapewniają:

1) stosowanie – zawsze, gdy jest to możliwe, zamiast danej procedury – metody lub strategii badawczej, która jest zadowalająca pod względem naukowym i nie obejmuje wykorzystywania zwierząt (zasada zastąpienia);

2) zredukowanie do minimum liczby zwierząt wykorzystywanych w procedurach, bez uszczerbku dla celów tych procedur (zasada ograniczenia);

3) udoskonalenie hodowli zwierząt, ich utrzymywania, opieki nad nimi i metod stosowanych w procedurach tak, aby u zwierząt zostały wyeliminowane lub ograniczone do minimum potencjalne: ból, cierpienie, dystres lub trwałe uszkodzenie ich organizmu (zasada udoskonalenia).

¹⁾ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych (Dz. Urz. UE L 276 z 20.10.2010, str. 33 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 25.06.2019, str. 115).

Art. 3b. 1. W przypadku konieczności uśmiercenia zwierzęcia przez hodowcę, dostawcę lub użytkownika zwierzę uśmierca osoba spełniająca wymagania określone w art. 20 ust. 2, wyłącznie z zastosowaniem metod określonych w załączniku nr IV do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych (Dz. Urz. UE L 276 z 20.10.2010, str. 33, z późn. zm.²⁾).

2. Zwierzę uśmierca się w ośrodku. Zwierzę może zostać uśmiercone poza ośrodkiem jedynie wtedy, gdy procedura jest wykonywana poza ośrodkiem.

3. Zwierzę uśmierca się w sposób ograniczający do minimum jego ból, cierpienie i dystres.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadku nagłej konieczności uśmiercenia zwierzęcia ze względu na jego dobrostan lub zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska naturalnego.

5. Krajowa Komisja Etyczna do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach może ustanawiać odstępstwa od wymagania uśmiercania zwierząt wyłącznie z zastosowaniem metod określonych w załączniku nr IV do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych i dopuścić stosowanie innej metody, jeżeli na podstawie dowodów naukowych uzna, że ta metoda jest co najmniej równie humanitarna.”;

3) w art. 5:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Procedury są wykonywane zgodnie z zasadami zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Niedopuszczalne jest wykonanie procedury, jeżeli na mocy prawodawstwa Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie pasz, produktów biobójczych, produktów leczniczych, substancji chemicznych, środków ochrony roślin, wyrobów medycznych lub żywności, jest uznawana inna metoda lub strategia testowania, która pozwala na uzyskanie odpowiednich wyników bez wykorzystywania zwierząt.”;

4) w art. 6:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Procedury planuje się i wykonuje tak, aby w największym możliwym zakresie unikać w ich wyniku śmierci zwierząt i zastępować ją wczesnym i humanitarnym zakończeniem tych procedur polegającym na jak najwcześniejszym uśmiercaniu zwierząt w przypadkach występowania objawów bólu, cierpienia lub dystresu, których nie można złagodzić, a których trwanie nie jest uzasadnione z naukowego i etycznego punktu widzenia.”,

b) uchyla się ust. 3;

5) w art. 7 wprowadzenie do wyciszenia otrzymuje brzmienie:

„Lokalna komisja etyczna do spraw doświadczeń na zwierzętach może, na podstawie uzasadnienia naukowego przedstawionego przez użytkownika, udzielić zgody na wykorzystanie w procedurze zwierząt.”;

6) w art. 8:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Lokalna komisja etyczna do spraw doświadczeń na zwierzętach, na podstawie uzasadnienia naukowego przedstawionego przez użytkownika, może:

1) udzielić zgody na wykorzystanie w procedurze zwierząt, o których mowa w ust. 1 pkt 2, jeżeli celów określonych w art. 3 nie można osiągnąć z wykorzystaniem zwierząt laboratoryjnych;

2) udzielić, w wyjątkowych przypadkach, zgody na wykorzystanie w procedurze zwierząt, o których mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli celem procedury jest zbadanie zdrowia i dobrostanu tych zwierząt lub zapobieżenie poważnemu zagrożeniu powodowanemu przez te zwierzęta dla zdrowia ludzi lub zwierząt lub dla środowiska i cel ten można osiągnąć wyłącznie z wykorzystaniem tych zwierząt.”,

b) dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Pozyskiwania zwierząt, o których mowa w ust. 1 pkt 2, dokonują osoby posiadające doświadczenie w zakresie pozyskiwania zwierząt dzikich z gatunków zaplanowanych do wykorzystania w procedurze za pomocą metod niepowodujących u zwierząt możliwych do uniknięcia: bólu, cierpienia, dystresu lub trwałego uszkodzenia ich organizmu.

²⁾ Zmiany wymienionej dyrektywy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 170 z 25.06.2019, str. 115.

4. Zwierzęta, o których mowa w ust. 1 pkt 2, u których w trakcie pozyskiwania lub po jego zakończeniu stwierdzono zranienie lub zły stan zdrowia, są poddawane badaniu przez lekarza weterynarii lub przez inną osobę posiadającą kwalifikacje w zakresie znajomości anatomii, fizjologii i zachowań właściwych dla gatunków tych zwierząt, a następnie czynnościom minimalizującym u zwierząt ból, cierpienie, dystres lub trwałe uszkodzenie ich organizmu. Lokalna komisja etyczna do spraw doświadczeń na zwierzętach może, na podstawie uzasadnienia naukowego przedstawionego przez użytkownika, udzielić zgody na niepodejmowanie tych czynności.”;

7) w art. 9:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Lokalna komisja etyczna do spraw doświadczeń na zwierzętach może, na podstawie uzasadnienia naukowego przedstawionego przez użytkownika, udzielić zgody na wykonanie procedury w:

- 1) miejscu innym niż określone w ust. 1 pkt 2, jeżeli celu procedury nie da się osiągnąć, gdy wykonuje się ją w ośrodku użytkownika;
- 2) środowisku życia zwierzęcia dzikiego, jeżeli cel procedury może zostać osiągnięty przez jej wykonanie w tym środowisku i zmniejsza to stres zwierzęcia związany z jej wykonaniem.”;

b) uchyla się ust. 3;

8) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Procedury kwalifikuje się do kategorii wymienionych w ust. 1 zgodnie z załącznikiem nr VIII do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych.”;

9) w art. 13 w ust. 3:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W przypadku, o którym mowa w ust. 2, procedura może być wykonywana bez zastosowania znieczuleń, produktów lub metod, o których mowa w tym przepisie, jedynie wtedy, gdy ich zastosowanie:”;

b) część wspólna otrzymuje brzmienie:

„– po uzyskaniu zgody lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach, na podstawie przedstawionego przez użytkownika uzasadnienia naukowego dla odstąpienia od zastosowania takiego znieczulenia, takiego produktu lub takiej metody.”;

10) w art. 15 w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Hodowca, dostawca lub użytkownik może przywrócić zwierzę wykorzystane lub przeznaczone do wykorzystania w procedurze do właściwego dla gatunku tego zwierzęcia siedliska przyrodniczego albo miejsca chowu lub hodowli albo znaleźć dla niego nowego opiekuna jedynie wtedy, gdy:”;

11) uchyla się art. 16;

12) po art. 16 dodaje się art. 16a w brzmieniu:

„Art. 16a. Lokalna komisja etyczna do spraw doświadczeń na zwierzętach może, na podstawie uzasadnienia naukowego przedstawionego przez użytkownika, udzielić zgody na zastosowanie innej metody uśmiercenia zwierzęcia wykorzystywanego w procedurze niż metody:

- 1) określone w załączniku nr IV do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych,
- 2) dopuszczone do stosowania zgodnie z art. 3b ust. 5

– jeżeli cel procedury nie może zostać osiągnięty przez zastosowanie metod, o których mowa w pkt 1 i 2.”;

13) w art. 17 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „Podmiot prowadzący działalność w zakresie wykorzystywania zwierząt od celów naukowych lub edukacyjnych” zastępuje się wyrazami „Hodowca, dostawca i użytkownik”;

14) w art. 18:

a) we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „Podmiot prowadzący działalność w zakresie wykorzystywania zwierząt od celów naukowych lub edukacyjnych jako użytkownik” zastępuje się wyrazem „Użytkownik”;

b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) zapewnić uzyskiwanie wiarygodnych wyników procedur z wykorzystaniem jak najmniejszej liczby zwierząt.”;

15) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, minimalne wymagania:

- 1) jakie musi spełniać ośrodek,
- 2) w zakresie opieki nad zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku, w tym pozyskanymi zwierzętami dzikimi,
- 3) w zakresie transportu zwierząt dzikich

– biorąc pod uwagę potrzeby fizjologiczne i etologiczne gatunków zwierząt pozyskiwanych lub utrzymywanych w ośrodku oraz konieczność zapewnienia utrzymywanym w nim zwierzętom dobrostanu i prawidłowego stanu zdrowia, a także właściwych warunków opieki.”;

16) w art. 20:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „Podmiot, o którym mowa w art. 17 ust. 1,” zastępuje się wyrazami „Hodowca, dostawca i użytkownik”,

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Hodowca, dostawca i użytkownik wyznaczają do uśmiercania zwierząt osobę, która:

- 1) ma wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe, średnie lub średnie branżowe;
- 2) odbyła szkolenie w zakresie metod uśmiercania zwierząt wykorzystywanych lub przeznaczonych do wykorzystania do celów naukowych lub edukacyjnych;
- 3) odbyła 3-miesięczną praktykę w zakresie wykonywania czynności związanych z uśmiercaniem zwierząt wykorzystywanych lub przeznaczonych do wykorzystania do celów naukowych lub edukacyjnych, pod nadzorem lekarza weterynarii lub osoby, która uśmierca te zwierzęta.”;

17) art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21. 1. Użytkownik wyznacza osobę odpowiedzialną za planowanie procedur i doświadczeń oraz za ich przeprowadzanie, która ma wiedzę na temat gatunków zwierząt wykorzystywanych w tych procedurach i posiada co najmniej stopień naukowy doktora w zakresie nauk:

- 1) biologicznych, nauk farmaceutycznych, nauk medycznych, rolnictwa i ogrodnictwa, technologii żywności i żywienia, weterynarii lub zootechniki i rybactwa, ukończone szkolenie w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz co najmniej 3-letni staż pracy umożliwiający uzyskanie praktycznych umiejętności w tym zakresie albo
- 2) innych niż wymienione w pkt 1 albo dyplom ukończenia studiów na kierunku w zakresie nauk wymienionych w pkt 1, ukończone studia podyplomowe lub szkolenie w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz co najmniej 4-letni staż pracy umożliwiający uzyskanie praktycznych umiejętności w tym zakresie.

2. Użytkownik wyznacza do wykonywania procedur osobę, która posiada:

- 1) dyplom ukończenia studiów na kierunku w zakresie nauk wymienionych w ust. 1 pkt 1 i ukończone szkolenie w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz która co najmniej przez rok uczestniczyła w wykonywaniu procedur pod nadzorem osoby wyznaczonej przez użytkownika i uzyskała praktyczne umiejętności w tym zakresie albo
- 2) dyplom ukończenia studiów na kierunku w zakresie innym niż wymieniony w pkt 1 i ukończone studia podyplomowe lub szkolenie w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz która co najmniej przez 2 lata uczestniczyła w wykonywaniu procedur pod nadzorem osoby wyznaczonej przez użytkownika i uzyskała praktyczne umiejętności w tym zakresie, albo
- 3) wykształcenie średnie lub średnie branżowe, przygotowanie zawodowe zgodne z zakresem wykonywanych procedur, ukończone szkolenie w zakresie przeprowadzania doświadczeń na zwierzętach oraz która co najmniej przez 2 lata uczestniczyła w wykonywaniu procedur pod nadzorem osoby wyznaczonej przez użytkownika i uzyskała praktyczne umiejętności w tym zakresie.

3. Użytkownik wyznacza do uczestniczenia w wykonywaniu procedur osobę, która:

- 1) jest studentem albo doktorantem lub
- 2) wykonuje czynności techniczne związane z obsługą zwierząt

– i odbyła szkolenie w zakresie postępowania ze zwierzętami przeznaczonymi do wykorzystania lub wykorzystywanymi w procedurach.”;

18) po art. 21 dodaje się art. 21a i art. 21b w brzmieniu:

„Art. 21a. 1. Szkolenia, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2, art. 21 oraz art. 24 ust. 2 pkt 2, można odbyć w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska.

2. Zgodność programu szkolenia odbytego w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska z zakresem programu szkolenia określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 22 i zakres, w jakim jest konieczne uzupełnienie odbytego szkolenia, ustala hodowca, dostawca lub użytkownik.

3. W przypadku konieczności uzupełnienia szkolenia odbytego w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska osoba, która odbyła to szkolenie, jest obowiązana do jego uzupełnienia w zakresie ustalonym zgodnie z ust. 2.

4. Hodowca, dostawca lub użytkownik potwierdza zgodność programu szkolenia odbytego w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska z zakresem programu szkolenia określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 22, a także uzupełnienie szkolenia w przypadku, o którym mowa w ust. 3. Potwierdzenie może dotyczyć więcej niż jednego szkolenia.

Art. 21b. 1. Hodowca, dostawca i użytkownik wyznaczają co najmniej jedną osobę odpowiedzialną za nadzór nad osobami, o których mowa w art. 20 i art. 21 ust. 2 i 3, podczas wykonywania przez nie czynności, o których mowa w tych przepisach.

2. Do wykonywania nadzoru, o którym mowa w ust. 1, wyznacza się osobę, która spełnia wymagania określone w art. 21 ust. 1 lub art. 24 ust. 2.

3. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, jest wykonywany do czasu, aż osoba odpowiedzialna za nadzór stwierdzi, że osoba nadzorowana wykazuje się wymaganymi umiejętnościami praktycznymi niezbędnymi do prawidłowego wykonywania czynności, o których mowa odpowiednio w art. 20 i art. 21 ust. 2 i 3.

4. Osoba odpowiedzialna za nadzór, o którym mowa w ust. 1, potwierdza pisemnie, że osoba nadzorowana wykazuje się umiejętnościami praktycznymi niezbędnymi do prawidłowego wykonywania czynności, o których mowa odpowiednio w art. 20 i art. 21 ust. 2 i 3, oraz przekazuje to potwierdzenie osobie nadzorowanej oraz hodowcy, dostawcy lub użytkownikowi.”;

19) art. 22–24 otrzymują brzmienie:

„Art. 22. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres programów szkoleń i praktyk oraz zakres staży pracy, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 pkt 2 i 3, art. 21 oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3,
- 2) wzory dokumentów potwierdzających ukończenie szkolenia i praktyki oraz posiadany staż pracy, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 pkt 2 i 3, art. 21 oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3,
- 3) wzór dokumentu potwierdzającego zgodność programu szkolenia odbytego w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska z zakresem, o którym mowa w pkt 1, a także uzupełnienie szkolenia w przypadku, o którym mowa w art. 21a ust. 3

– mając na względzie potrzebę zapewnienia osobom, o których mowa w art. 20, art. 21 i art. 24 ust. 2, możliwości uzyskania wiedzy i umiejętności praktycznych niezbędnych do prawidłowego wykonywania czynności, o których mowa w art. 20 i art. 21, zadań, o których mowa w art. 24 ust. 1, a także potrzebę zapewnienia jednolitego dokumentowania ukończonych szkoleń i praktyk oraz posiadanego stażu pracy.

Art. 23. Hodowca, dostawca i użytkownik zawierają z lekarzem weterynarii umowę o świadczenie usług weterynaryjnych w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt lub, jeżeli jest to uzasadnione specyfiką działalności hodowcy, dostawcy lub użytkownika, w szczególności polegającą na przeprowadzaniu doświadczeń na zwierzętach dzikich, umowę o świadczenie usług doradczych w zakresie dobrostanu i leczenia zwierząt utrzymywanych lub wykorzystywanych w ramach działalności hodowcy, dostawcy lub użytkownika z ekspertem posiadającym doświadczenie niezbędne do świadczenia takich usług w odniesieniu do gatunków tych zwierząt.

Art. 24. 1. Hodowca, dostawca i użytkownik wyznaczają osobę odpowiedzialną za:

- 1) nadzór nad dobrostanem zwierząt utrzymywanych w ośrodku i opieką nad tymi zwierzętami;
- 2) zapewnienie osobom, o których mowa w art. 20 i art. 21, dostępu do informacji dotyczących gatunków zwierząt utrzymywanych w ośrodku lub wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych;
- 3) organizację szkoleń dla osób, o których mowa w art. 20 i art. 21;
- 4) zapewnienie, aby osoby, o których mowa w art. 20 i art. 21, posiadały wykształcenie, praktykę i staż pracy oraz odbyły szkolenia, zgodne z wymaganiami określonymi w tych przepisach oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 22 pkt 1, a także posiadały oraz stale doskonaliły wiedzę i umiejętności praktyczne niezbędne do prawidłowego wykonywania czynności, o których mowa w art. 20 i art. 21.

2. Do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1, wyznacza się osobę, która:

- 1) posiada:
 - a) wykształcenie wyższe albo
 - b) co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz tytuł zawodowy technika lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe albo dyplom zawodowy – w zawodach związanych z chowem lub hodowlą zwierząt;
- 2) odbyła szkolenie w zakresie niezbędnym do sprawowania nadzoru nad dobrostanem zwierząt utrzymywanych w ośrodku i opieką nad tymi zwierzętami;
- 3) ma co najmniej 2-letni staż pracy na stanowisku związanym ze sprawowaniem opieki nad zwierzętami.”;

20) po art. 24 dodaje się art. 24a w brzmieniu:

„Art. 24a. Hodowca, dostawca i użytkownik, w zakresie uzasadnionym rodzajem prowadzonej przez siebie działalności w zakresie wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych, opracowują programy:

- 1) znajdowania nowego opiekuna dla zwierząt, w tym przeprowadzenia przez hodowcę, dostawcę i użytkownika socjalizacji tych zwierząt w sposób odpowiedni dla ich gatunku;
- 2) prowadzenia rehabilitacji zwierząt dzikich przed przywróceniem ich do siedliska przyrodniczego.”;

21) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25. 1. Hodowca, dostawca i użytkownik ustanawiają zespół do spraw dobrostanu zwierząt, w którego skład wchodzi co najmniej osoba spełniająca albo osoby spełniające wymagania określone w art. 24 ust. 2, a w przypadku użytkownika – ponadto pracownik naukowy spełniający wymagania określone w art. 21 ust. 1.

2. Do zadań zespołu do spraw dobrostanu zwierząt należy:

- 1) udzielanie porad:
 - a) w sprawach:
 - związanych z zapewnieniem dobrostanu zwierząt,
 - znalezienia nowego opiekuna dla zwierząt, w tym ich właściwej socjalizacji,
 - prowadzenia rehabilitacji zwierząt dzikich przed przywróceniem ich do siedliska przyrodniczego,
 - związanych z organizowanymi szkoleniami,
 - b) dotyczących stosowania zasad zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia, a także przekazywanie na bieżąco informacji o osiągnięciach technicznych i naukowych związanych ze stosowaniem tych zasad;
- 2) opracowywanie i dokonywanie przeglądu wewnętrznych zasad postępowania ze zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku;
- 3) monitorowanie przypadków uśmiercania zwierząt w celu pozyskania narządów lub tkanek oraz ułatwianie wzajemnego udostępniania pozyskanych narządów lub tkanek między hodowcami, dostawcami i użytkownikami;
- 4) monitorowanie dobrostanu zwierząt utrzymywanych w ośrodku lub wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych;
- 5) zgłaszanie hodowcy, dostawcy lub użytkownikowi przypadków naruszenia dobrostanu zwierząt i określanie czynności, które należy podjąć w celu przywrócenia tego dobrostanu;
- 6) kontrola przeprowadzania doświadczeń i ich wyników, z uwzględnieniem wpływu tych doświadczeń na wykorzystywane w nich zwierzęta, oraz ocena zgodności przeprowadzanych doświadczeń z treścią uchwały o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia oraz z zasadami zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia;
- 7) opiniowanie lub zatwierdzanie wniosków o wyrażenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia przed ich złożeniem do lokalnej komisji etycznej do spraw doświadczeń na zwierzętach.

3. Hodowca, dostawca i użytkownik, ustanawiając zespół do spraw dobrostanu zwierząt:

- 1) wyznaczają osobę albo osoby do składu tego zespołu lub
- 2) zawierają z osobami wchodzącymi w skład tego zespołu umowę o wykonywanie zadań, o których mowa w ust. 2, w ramach tego zespołu.

4. Umowę, o której mowa w ust. 3 pkt 2, z tą samą osobą albo z tymi samymi osobami może zawrzeć nie więcej niż pięciu hodowców, dostawców lub użytkowników, którzy utrzymują zwierzęta w pomieszczeniach do ich utrzymywania o powierzchni nieprzekraczającej łącznie 100 m².

5. Zespół do spraw dobrostanu zwierząt przy wykonywaniu zadań określonych w ust. 2 współpracuje z lekarzem weterynarii i ekspertem, o których mowa w art. 23.

6. Lekarz weterynarii i ekspert, o których mowa w art. 23, przekazują zespołowi do spraw dobrostanu zwierząt informacje dotyczące dobrostanu zwierząt utrzymywanych w ośrodku lub wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych.

7. Zespół do spraw dobrostanu zwierząt sporządza dokumentację z realizacji zadań, o których mowa w ust. 2, obejmującą w szczególności wskazanie działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, i przekazuje ją hodowcy, dostawcy lub użytkownikowi.

8. Hodowca, dostawca i użytkownik:

- 1) przechowują dokumentację, o której mowa w ust. 7, przez 3 lata od dnia dokonania w niej ostatniego wpisu;
- 2) przekazują Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach corocznie, w terminie do dnia 31 marca, informacje dotyczące wykonywania zadań, o których mowa w ust. 2.”;

22) w art. 27:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej, stwierdza:

- 1) spełnienie wymagań niezbędnych do prowadzenia działalności, o której mowa w art. 26, jeżeli są spełnione wymagania określone w art. 17, art. 18, art. 20, art. 21, art. 21b ust. 1 i 2, art. 23–24a, art. 25 ust. 1 i 3 oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 19;
- 2) niespełnienie wymagań niezbędnych do prowadzenia działalności, o której mowa w art. 26, jeżeli nie są spełnione wymagania określone w art. 17, art. 18, art. 20, art. 21, art. 21b ust. 1 i 2, art. 23–24a, art. 25 ust. 1 lub 3 lub w przepisach wydanych na podstawie art. 19.”;

b) w ust. 3 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) imię i nazwisko lekarza weterynarii lub eksperta, o których mowa w art. 23;

4) imię i nazwisko osoby, o której mowa w art. 24 ust. 1, oraz imię i nazwisko osoby albo imiona i nazwiska osób, o których mowa w art. 25 ust. 1.”;

23) w art. 28:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wykreśla hodowcę, dostawcę lub użytkownika z rejestru:

a) na wniosek powiatowego lekarza weterynarii w terminie 14 dni od dnia otrzymania ostatecznej decyzji stwierdzającej:

- niespełnianie wymagań do prowadzenia działalności objętej wpisem, wraz z wnioskiem o wykreślenie, o których mowa w art. 59 ust. 2,
- rażące naruszenie wymagań określonych dla wykonywania danego rodzaju działalności objętej wpisem, wraz z wnioskiem o wykreślenie, o których mowa w art. 60a ust. 2,

b) na wniosek hodowcy, dostawcy lub użytkownika – w przypadku zaprzestania wykonywania działalności objętej wpisem,

c) z urzędu w przypadku:

- uzyskania informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego albo rejestru instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk o wykreśleniu z nich podmiotu, który był hodowcą, dostawcą lub użytkownikiem,
- uzyskania od powiatowego lekarza weterynarii informacji o stwierdzeniu zaprzestania wykonywania działalności objętej wpisem w przypadku innym niż zawieszenie wykonywania tej działalności,
- prawomocnego orzeczenia przez sąd zakazu na podstawie art. 35 ust. 4 lub 4a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt,
- prawomocnego orzeczenia przez sąd zakazu:
 - – zajmowania stanowiska,
 - – wykonywania zawodu,
 - – prowadzenia działalności gospodarczej
- które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie.”;

b) uchyla się ust. 2;

24) po art. 28 dodaje się art. 28a w brzmieniu:

„Art. 28a. Hodowca, dostawca lub użytkownik, który został wykreślony z rejestru na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 lit. a tiret drugie, może uzyskać ponowny wpis do rejestru nie wcześniej niż po upływie roku od dnia, w którym decyzja, o której mowa w art. 60a ust. 1, stała się ostateczna i prawomocna.”;

25) w art. 29:

- a) w ust. 3 wyrazy „art. 27 ust. 3 pkt 3 i 4” zastępuje się wyrazami „art. 27 ust. 3 pkt 1 i 3–5”,
- b) w ust. 4 po wyrazach „wykorzystywanych w procedurach” dodaje się wyrazy „w ośrodku”,
- c) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki udostępnia w formie dokumentu elektronicznego za pomocą elektronicznej platformy usług administracji publicznej dane zawarte w rejestrze, o których mowa w art. 27 ust. 3 pkt 3 i 4, powiatowemu lekarzowi weterynarii na jego wniosek w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia przez niego kontroli hodowcy, dostawcy lub użytkownika.”;

26) w art. 30 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) informacje o liczbie i gatunkach zwierząt, które padły albo zostały uśmiercone, z wyodrębnieniem zwierząt uśmiercanych wyłącznie w celu pozyskania narządów lub tkanek, a w przypadku zwierząt padłych – także o przyczynie śmierci, chyba że nie jest znana.”;

27) art. 32 otrzymuje brzmienie:

„Art. 32. 1. Krajowa Komisja Etyczna do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, zwana dalej „Komisją”, i lokalne komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach, zwane dalej „lokalnymi komisjami”, są organami właściwymi w sprawach zgód na przeprowadzanie doświadczeń.

2. Lokalne komisje tworzy się w liczbie nie większej niż 18.

3. Komisja wskazuje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, które będą zapewniały obsługę lokalnych komisji. Podmioty te są administratorami danych osobowych przetwarzanych przez lokalne komisje w związku z realizacją zadań.”;

28) w art. 33:

a) w ust. 1:

– po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki opinii w zakresie, o którym mowa w art. 70 ust. 2 pkt 2.”;

– pkt 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7) przedstawianie organom administracji publicznej oraz osobie albo osobom, o których mowa w art. 25 ust. 1, opinii w sprawach związanych z pozyskiwaniem, hodowlą, utrzymywaniem i wykorzystywaniem w procedurach zwierząt oraz opieką nad tymi zwierzętami, a także zapewnianie wzajemnego udostępniania między tymi podmiotami dobrych praktyk w tym zakresie;

8) wymiana informacji z właściwymi organami innych państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie zadań należących do Komisji i lokalnych komisji oraz w zakresie dotyczącym wykonywania zadań określonych w art. 25 ust. 2, a także udostępniania dobrych praktyk w tym zakresie.”;

– dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) ustanawianie odstępstw, o których mowa w art. 3b ust. 5.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku spraw, o których mowa w ust. 1 pkt 7, Komisja przedstawia lokalnej komisji opinie wyłącznie w tych sprawach, w których nie jest w stosunku do niej organem wyższego stopnia w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”.”;

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Komisja przekazuje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki corocznie, w terminie do dnia 30 czerwca, informacje o realizacji zadań lokalnych komisji, o których mowa w art. 36 ust. 1.”;

- d) w ust. 3 skreśla się wyrazy „w sprawach udzielania zgód, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1,”,
- e) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Dobre praktyki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, informacje o metodach alternatywnych, sprawozdanie z przeprowadzonych kontroli, o którym mowa w art. 62, oraz uchwały ustanawiające odstępstwa, o których mowa w art. 3b ust. 5, są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.”;

29) w art. 34:

- a) w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) 9 osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora w zakresie nauk medycznych, nauk farmaceutycznych, nauk o zdrowiu, inżynierii biomedycznej, rolnictwa i ogrodnictwa, technologii żywności i żywienia, weterynarii, zootechniki i rybactwa, nauk biologicznych, nauk chemicznych, nauk fizycznych lub nauk o Ziemi i środowisku oraz wiedzę lub doświadczenie w zakresie wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych;

2) 3 osoby posiadające co najmniej tytuł zawodowy magistra i dorobek naukowy lub zawodowy z zakresu filozofii, etyki lub prawa, w szczególności związany z etycznymi lub prawnymi aspektami wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych;”

- b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;”

- c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2e w brzmieniu:

„2a. Zgłoszenie kandydata na członka Komisji, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, składa kandydat albo podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2b. Zgłoszenie kandydata na członka Komisji, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, składa organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

2c. Zgłoszenie kandydata na członka Komisji obejmuje:

- 1) imię i nazwisko oraz datę urodzenia kandydata;
- 2) adres do korespondencji kandydata;
- 3) adres poczty elektronicznej lub numer telefonu kandydata;
- 4) stopień naukowy, tytuł profesora lub tytuł zawodowy kandydata;
- 5) opis wiedzy, doświadczenia, dorobku naukowego lub zawodowego kandydata lub opis działalności w zakresie ochrony zwierząt;
- 6) podpis kandydata;
- 7) dane zgłaszającej organizacji społecznej lub zgłaszającego podmiotu wraz z podpisem osoby uprawnionej do ich reprezentacji – w przypadku, gdy zgłoszenia dokonuje ta organizacja lub ten podmiot.

2d. Do zgłoszenia kandydata na członka Komisji dołącza się oświadczenie kandydata na członka Komisji o:

- 1) wyrażeniu zgody na kandydowanie;
- 2) braku okoliczności, o których mowa w ust. 2.

2e. Organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, do zgłoszenia kandydata na członka Komisji dołącza statut i aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego.”

- d) w ust. 6 po wyrazie „członków” dodaje się wyrazy „oraz udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej informację o powołanych członkach Komisji, podając ich imiona i nazwiska”;

30) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. Obsługę Komisji zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki jest administratorem danych osobowych przetwarzanych przez Komisję w związku z realizacją ustawowych zadań.”;

31) w art. 36:

a) w ust. 1:

– w pkt 1 w lit. a:

– – tiret drugie otrzymuje brzmienie:

„– wykonanie procedury bez zastosowania znieczulenia ogólnego lub miejscowego, produktów leczniczych lub produktów leczniczych weterynaryjnych o działaniu przeciwbólowym lub innych metod, w szczególności środków uspokajających, zapewniających zmniejszenie do minimum bólu, cierpienia lub dystresu – w przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 3,”

– – dodaje się tiret od piątego do ósmego w brzmieniu:

„– wykonanie procedury w miejscu innym niż ośrodek użytkownika – w przypadku, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1,

– wykonanie procedury w środowisku życia zwierzęcia dzikiego – w przypadku, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 2,

– zastosowanie innej metody uśmiercenia zwierzęcia wykorzystywanego w procedurze niż metody określone w załączniku nr IV do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych – w przypadku, o którym mowa w art. 16a,

– niepodejmowanie czynności minimalizujących u zwierząt ból, cierpienie, dystres lub trwałe uszkodzenie ich organizmu – w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 4,”

– pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) przedkładanie Komisji Europejskiej nietechnicznych streszczeń doświadczeń i ich aktualizacji.”

b) w ust. 2:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Komisji informacje o realizacji zadań lokalnej komisji, o których mowa w ust. 1;”

– w pkt 2 skreśla się wyrazy „oraz Komisji”

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Lokalna komisja przedkłada Komisji Europejskiej nietechniczne streszczenia doświadczeń i ich aktualizacje zgodnie z art. 43 ust. 2–4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych oraz art. 53 ust. 4 pkt 2.”

d) w ust. 4 po wyrazach „nietechnicznych streszczeń doświadczeń” dodaje się wyrazy „i ich aktualizacji”;

32) w art. 37:

a) w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) 6 osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora w zakresie nauk wymienionych w art. 34 ust. 1 pkt 1 lub tytuł zawodowy lekarza weterynarii oraz wiedzę lub doświadczenie w zakresie wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych;

2) 3 osób posiadających co najmniej tytuł zawodowy magistra i dorobek naukowy lub zawodowy z zakresu filozofii, etyki lub prawa, w szczególności związany z etycznymi lub prawnymi aspektami wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych;”

b) dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Kadencja członka lokalnej komisji wygasa również w przypadku powołania go do Komisji, z dniem rozpoczęcia jego kadencji.

4. Komisja udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki informację o powołanych członkach lokalnych komisji, podając ich imiona i nazwiska.”

33) w art. 38 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Członkowie Komisji i lokalnych komisji w wykonywaniu swoich obowiązków są niezależni od organów administracji publicznej, hodowców, dostawców i użytkowników oraz organizacji, których statutowym celem jest ochrona zwierząt.

2. Poza przypadkami określonymi w Kodeksie postępowania administracyjnego członek Komisji lub lokalnej komisji podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawach, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–3, jeżeli jest osobą, która:

- 1) zaplanowała i jest lub była odpowiedzialna za przeprowadzenie doświadczenia objętego postępowaniem w tych sprawach;
- 2) wykonuje lub wykonywała doświadczenie objęte postępowaniem w tych sprawach albo uczestniczy lub uczestniczyła w przeprowadzaniu takiego doświadczenia.”;

34) po art. 38 dodaje się art. 38a w brzmieniu:

„Art. 38a. Wnioski składane do lokalnych komisji w sprawach, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, oraz protokoły z posiedzeń Komisji i lokalnych komisji nie stanowią informacji publicznej.”;

35) w art. 39:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członkom Komisji i lokalnych komisji przysługuje:

- 1) wynagrodzenie za udział w posiedzeniu tych komisji;
- 2) zwrot kosztów podróży związanych z realizacją zadań tych komisji na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 oraz z 2021 r. poz. 1162).”;

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Finansowanie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje koszty związane z realizacją zadań Komisji i lokalnych komisji, w tym koszty wynagrodzeń i podróży, o których mowa w ust. 2, oraz koszty obsługi Komisji i lokalnych komisji.”;

36) art. 40 i art. 41 otrzymują brzmienie:

„Art. 40. W zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą do postępowań administracyjnych prowadzonych przez Komisję i przez lokalne komisje w sprawach, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 41. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) liczbę lokalnych komisji, ich siedziby i właściwość miejscową, mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawnej realizacji zadań tych komisji, liczbę i lokalizację użytkowników, a także liczbę przeprowadzanych przez nich doświadczeń;
- 2) tryb zgłaszania kandydatów na członków Komisji i lokalnych komisji oraz powoływania ich członków, mając na uwadze wymagania określone dla kandydatów na członków tych komisji;
- 3) wzór zgłoszenia kandydata na członka Komisji i lokalnej komisji, mając na uwadze potrzebę ujednolicenia informacji zawartych w tym zgłoszeniu;
- 4) tryb funkcjonowania Komisji i lokalnych komisji, mając na uwadze zakres zadań tych komisji oraz potrzebę zapewnienia warunków do sprawnego wykonywania tych zadań;
- 5) sposób finansowania działalności Komisji i lokalnych komisji, mając na uwadze potrzebę zapewnienia ich sprawnego działania;
- 6) wysokość wynagrodzenia członków Komisji i lokalnych komisji oraz sposób jego wypłacania, mając na uwadze funkcje pełnione przez członków tych komisji oraz potrzebę zapewnienia sprawnej wypłaty wynagrodzeń.”;

37) w art. 43 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku doświadczenia przeprowadzanego w więcej niż jednym ośrodku lub poza ośrodkiem użytkownik składa wnioski do lokalnej komisji właściwej ze względu na lokalizację siedziby lub miejsca zamieszkania użytkownika, zatrudniającego osobę, która zaplanowała doświadczenie i jest odpowiedzialna za jego przeprowadzenie.”;

38) w art. 44:

a) w ust. 1:

– pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) uzasadnienie naukowe dla odstąpienia od zastosowania znieczulenia ogólnego lub miejscowego, produktów leczniczych lub produktów leczniczych weterynaryjnych o działaniu przeciwbólowym lub innych metod, w szczególności środków uspokajających, zapewniających zmniejszenie do minimum bólu, cierpienia lub dystresu – w przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 3;”;

- po pkt 14 dodaje się pkt 14a w brzmieniu:
 - „14a) uzasadnienie naukowe wyboru metody uśmiercenia – w przypadku, o którym mowa w art. 16a;”;
- b) w ust. 2 w pkt 1:
 - lit. a otrzymuje brzmienie:
 - „a) we wniosku podaje się imię i nazwisko oraz opis doświadczenia osoby, która pozyska te zwierzęta, oraz metody ich pozyskania;”;
 - w lit. b średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. c w brzmieniu:
 - „c) do wniosku dołącza się uzasadnienie naukowe dla niepodjęcia czynności minimalizujących u zwierząt ból, cierpienie, dystres lub trwałe uszkodzenie ich organizmu – w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 4;”;
- 39) w art. 45:
 - a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
 - „1a. Nietechniczne streszczenie doświadczenia i jego aktualizację sporządza się:
 - 1) w sposób zrozumiały dla osoby nieposiadającej wiedzy i doświadczenia w zakresie wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych;
 - 2) zgodnie ze wzorem określonym przez Komisję Europejską w przepisach wydanych na podstawie art. 43 ust. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych.”;
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2. Wzór nietechnicznego streszczenia doświadczenia i jego aktualizacji, o którym mowa w ust. 1a pkt 2, jest udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.”;
- 40) w art. 46 w ust. 2 pkt 9 otrzymuje brzmienie:
 - „9) informacje, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 5 i 8–17.”;
- 41) po art. 46 dodaje się art. 46a w brzmieniu:
 - „Art. 46a. 1. Lokalna komisja niezwłocznie potwierdza użytkownikowi złożenie wniosku o udzielenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia.
 - 2. Potwierdzenie złożenia wniosku o udzielenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia zawiera wskazanie:
 - 1) daty wpływu wniosku;
 - 2) numeru wniosku;
 - 3) terminu rozpatrzenia wniosku, z zastrzeżeniem że termin ten może ulec przedłużeniu w przypadku stwierdzenia, że złożony wniosek zawiera braki formalne.”;
- 42) w art. 47:
 - a) w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 i 8 w brzmieniu:
 - „7) doświadczenie jest zaplanowane tak, aby umożliwić wykonywanie procedur w sposób możliwie najbardziej humanitarny i przyjazny dla środowiska;
 - 8) informacje zawarte w nietechnicznym streszczeniu doświadczenia są zgodne z informacjami zawartymi we wniosku o wyrażenie zgody na przeprowadzenie doświadczenia oraz czy nietechniczne streszczenie doświadczenia zostało sporządzone zgodnie z art. 45 ust. 1a.”;
 - b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) dziedzin nauki, w ramach których jest planowane przeprowadzenie doświadczenia, w tym stosowania zasad zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia w tych dziedzinach;”;
 - c) uchyla się ust. 3;
- 43) w art. 50 po wyrazach „produkcyjnych lub diagnostycznych” dodaje się wyrazy „za pomocą ustalonych metod”;

44) w art. 51:

a) w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Do wniosku dołącza się nietechniczne streszczenie doświadczenia uwzględniające zmiany planowane w doświadczeniu.”;

b) w ust. 3 wyrazy „art. 47 ust. 3” zastępuje się wyrazami „art. 52a”;

45) po art. 51 dodaje się art. 51a i art. 51b w brzmieniu:

„Art. 51a. 1. Członek lokalnej komisji, który przy podejmowaniu uchwały w sprawie zgody na przeprowadzenie albo zmianę doświadczenia zgłaszał zastrzeżenia i nie zgodził się z większością, może zgłosić zawierające te zastrzeżenia pisemne zdanie odrębne i, w terminie 3 dni roboczych od dnia podjęcia uchwały, dołączyć jego pisemne uzasadnienie. Zdanie odrębne może być zgłoszone wspólnie przez członków lokalnej komisji.

2. Uzasadnienie zdania odrębnego obejmuje wskazanie przyczyn jego zgłoszenia i przepisów, które w ocenie zgłaszającego zdanie odrębne zostały naruszone przez podjęcie uchwały w sprawie zgody na przeprowadzenie albo zmianę doświadczenia.

Art. 51b. 1. Lokalna komisja, na wniosek powiatowego lekarza weterynarii, o którym mowa w art. 60, podejmuje uchwałę o cofnięciu udzielonej zgody na przeprowadzenie doświadczenia.

2. W przypadku cofnięcia udzielonej zgody na przeprowadzenie doświadczenia do zwierząt wykorzystywanych lub przeznaczonych do wykorzystania w tym doświadczeniu stosuje się przepisy art. 3b, art. 11 ust. 2 i 3, art. 12 i art. 15.

3. Zwierzęta, o których mowa w ust. 2, mogą być przeznaczone do wykorzystania w innych doświadczeniach.”;

46) w art. 52 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Użytkownik prowadzi dokumentację dotyczącą doświadczenia, w tym:

- 1) wniosek o udzielenie zgody na jego przeprowadzenie, wniosek, o którym mowa w art. 51 ust. 1, uchwałę o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia, uchwałę o udzieleniu zgody na zmianę doświadczenia oraz uchwałę o odmowie udzielenia zgody na zmianę doświadczenia – i przechowuje tę dokumentację przez 3 lata od dnia wygaśnięcia zgody na przeprowadzenie doświadczenia, a w przypadku dokumentacji dotyczącej przeprowadzenia doświadczenia, które podlega ocenie retrospektywnej – do czasu zakończenia tej oceny, nie krócej jednak niż przez 3 lata od dnia wygaśnięcia zgody na jego przeprowadzenie;
- 2) uchwałę o cofnięciu zgody na przeprowadzenie doświadczenia i uchwałę o odmowie udzielenia zgody na przeprowadzenie doświadczenia – i przechowuje je przez 3 lata od dnia ich wydania.”;

47) po art. 52 dodaje się art. 52a w brzmieniu:

„Art. 52a. Lokalna komisja przechowuje dokumentację rozpatrywanych spraw, w tym wyniki oceny, o której mowa w art. 47, uchwały o udzieleniu zgody na przeprowadzenie doświadczenia, uchwały o udzieleniu zgody na zmianę doświadczenia, uchwały o odmowie udzielenia zgody na zmianę doświadczenia i uchwały o cofnięciu zgody na przeprowadzenie doświadczenia, przez 3 lata od dnia wygaśnięcia zgody na przeprowadzenie doświadczenia, a w przypadku niewydania zgody na przeprowadzenie doświadczenia – od dnia zakończenia postępowania w sprawie jej udzielenia.”;

48) w art. 53:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W ramach oceny retrospektywnej lokalna komisja ocenia:

- 1) czy zostały zrealizowane cele naukowe lub edukacyjne doświadczenia;
- 2) szkody wyrządzone wykorzystanym zwierzętom, uwzględniając liczby i gatunki tych zwierząt oraz dotkliwość procedur;
- 3) czy wnioski wynikające z przeprowadzonego doświadczenia mogą przyczynić się do dalszego wdrażania zasad zastąpienia, ograniczenia i udoskonalenia.”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Lokalna komisja może wystąpić do użytkownika o przedstawienie wyjaśnień dotyczących przekazanej dokumentacji, o której mowa w art. 52 ust. 1, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia oceny retrospektywnej.”;

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Lokalna komisja:

- 1) niezwłocznie po przeprowadzeniu oceny retrospektywnej:
 - a) przekazuje użytkownikowi wyniki tej oceny,
 - b) zwraca użytkownikowi dokumentację, o której mowa w ust. 1;
- 2) przedkłada Komisji Europejskiej aktualizację nietechnicznego streszczenia ocenionego doświadczenia nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia przeprowadzenia oceny retrospektywnej.”;

49) w art. 54:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy hodowca, dostawca ani użytkownik nie posiadają ośrodka, ich kontrolę przeprowadza powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na siedzibę albo miejsce zamieszkania hodowcy, dostawcy lub użytkownika.”;

b) w ust. 3 wyrazy „w ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami „w ust. 1–2”;

50) art. 55 otrzymuje brzmienie:

„Art. 55. 1. Kontrolę użytkownika w zakresie doświadczeń powiatowy lekarz weterynarii może przeprowadzić z udziałem eksperta wybranego z listy ekspertów, o której mowa w ust. 6, posiadającego wykształcenie i wiedzę lub doświadczenie w zakresie ochrony zwierząt, psychologii zwierząt, dobrostanu zwierząt lub wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych, które pozwolą na efektywne i prawidłowe przeprowadzenie kontroli. Do udziału eksperta w kontroli stosuje się przepisy art. 19 ust. 3 pkt 4 i 5 oraz ust. 4 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 306).

2. Ekspertem, o którym mowa w ust. 1, może być osoba, która posiada co najmniej stopień naukowy doktora.

3. Ekspertem, o którym mowa w ust. 1, nie może być osoba:

- 1) skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 2) ukarana prawomocnym orzeczeniem komisji dyscyplinarnej lub sądu orzekającego w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej.

4. Kandydat na eksperta, o którym mowa w ust. 1, składa ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki zgłoszenie zgodne ze wzorem określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 11 pkt 4 i dołącza do niego oświadczenie o braku okoliczności, o których mowa w ust. 3.

5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki wpisuje na listę ekspertów biorących udział w kontrolach osobę, która spełnia wymagania określone w ust. 1–3 oraz złoży zgłoszenie zgodnie z ust. 4.

6. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki prowadzi listę ekspertów biorących udział w kontrolach, zawierającą następujące dane eksperta:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) określenie wykształcenia i wiedzy lub doświadczenia w zakresie ochrony zwierząt, psychologii zwierząt, dobrostanu zwierząt lub wykorzystywania zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych;
- 3) adres poczty elektronicznej lub numer telefonu.

7. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki udostępnia listę, o której mowa w ust. 6, w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, z wyłączeniem danych eksperta, o których mowa w ust. 6 pkt 3. Dane eksperta, o których mowa w ust. 6 pkt 3, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki udostępnia wyłącznie powiatowemu lekarzowi weterynarii, na jego wniosek, w celu przeprowadzenia kontroli użytkownika.

8. Ekspert wpisany na listę, o której mowa w ust. 6, niezwłocznie informuje ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki o zaistnieniu którejkolwiek z okoliczności, o których mowa w ust. 3, oraz o zmianie danych, o których mowa w ust. 6.

9. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki wykreśla eksperta z listy, o której mowa w ust. 6, na jego wniosek albo w przypadku uzyskania informacji o zaistnieniu którejkolwiek z okoliczności, o których mowa w ust. 3, lub o jego śmierci.

10. Ekspertowi za udział w kontroli przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 11 oraz art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. Koszty związane z udziałem eksperta w kontroli są finansowane z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

11. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia listy, o której mowa w ust. 6, mając na uwadze potrzebę zapewnienia jej aktualności;
- 2) wysokość wynagrodzenia ekspertów, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze potrzebę uwzględnienia ich kwalifikacji i nakładu pracy;
- 3) sposób finansowania kosztów związanych z udziałem eksperta w kontroli, mając na uwadze potrzebę właściwego udokumentowania tych kosztów i przejrzystości ich finansowania;
- 4) wzór zgłoszenia kandydata na eksperta, o którym mowa w ust. 1, mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowości i kompletności informacji zamieszczanych w zgłoszeniu.”;

51) po art. 55 dodaje się art. 55a w brzmieniu:

„Art. 55a. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki lub Komisja może wystąpić do powiatowego lekarza weterynarii z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 54 ust. 1.”;

52) art. 58 otrzymuje brzmienie:

„Art. 58. W przypadku gdy hodowca, dostawca lub użytkownik prowadzi działalność niezgodnie z wymaganiami określonymi w art. 17, art. 18, art. 20, art. 21, art. 21b, art. 23–25 lub w przepisach wydanych na podstawie art. 19, powiatowy lekarz weterynarii wyznacza termin na usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.”;

53) po art. 60 dodaje się art. 60a i art. 60b w brzmieniu:

„Art. 60a. 1. Powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej, stwierdza rażące naruszenie wymagań określonych dla wykonywania danego rodzaju działalności objętej wpisem do rejestru, jeżeli w wyniku kontroli ustalili:

- 1) trzy naruszenia wymagań określonych w art. 17, art. 18 lub w przepisach wydanych na podstawie art. 19 stwierdzone w czasie jednej kontroli albo w czasie co najmniej dwóch kontroli, mające znaczący negatywny wpływ na dobrostan zwierząt, lub
- 2) niespełnianie wymagania określonego w art. 23 przez co najmniej trzy miesiące w okresie objętym kontrolą, lub
- 3) przeprowadzenie doświadczenia bez uzyskania zgody na jego przeprowadzenie.

2. Powiatowy lekarz weterynarii niezwłocznie przekazuje ostateczną i prawomocną decyzję, o której mowa w ust. 1, ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki wraz z wnioskiem o wykreślenie hodowcy, dostawcy lub użytkownika z rejestru.

Art. 60b. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki informację o zaprzestaniu wykonywania działalności przez hodowcę, dostawcę lub użytkownika w przypadku innym niż zawieszenie wykonywania tej działalności.”;

54) w art. 61 wyrazy „art. 69 ust. 1, 2 i 4” zastępuje się wyrazami „art. 69 ust. 1 i 4”;

55) art. 65 otrzymuje brzmienie:

„Art. 65. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, na podstawie informacji przekazanych przez Komisję, lokalne komisje, hodowców, dostawców, użytkowników i Głównego Lekarza Weterynarii, przekazuje Komisji Europejskiej informacje, o których mowa w art. 54 ust. 1–3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych, zgodnie z tymi przepisami i przepisami wydanymi na podstawie art. 54 ust. 4 tej dyrektywy.

2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki corocznie, w terminie do dnia 31 sierpnia, po zasięgnięciu opinii Komisji, zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej informacje dotyczące:

- 1) liczby, gatunków i pochodzenia zwierząt wykorzystywanych w procedurach;
- 2) celów i rodzajów doświadczeń, w których były wykorzystywane zwierzęta;
- 3) przypadków ponownego wykorzystania zwierząt w procedurach;
- 4) kategorii procedur i liczby zmian w zakresie ich kwalifikacji z podaniem przyczyny tych zmian.

3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki corocznie określa oraz zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej:

- 1) nie później niż przed rozpoczęciem okresu sprawozdawczego – szczegółowy zakres informacji, o których mowa w ust. 1,
- 2) nie później niż przed zakończeniem okresu sprawozdawczego – tryb przekazywania informacji, o których mowa w ust. 1, i wzory formularzy, na których te informacje będą przekazywane

– mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowości i kompletności informacji przekazywanych Komisji Europejskiej, a także przepisy wydane na podstawie art. 54 ust. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych.”;

56) w art. 69:

a) w ust. 1:

– pkt 4–7 otrzymują brzmienie:

- „4) wbrew obowiązкови określönemu w art. 23 nie zawiera z lekarzem weterynarii umowy o świadczenie usług weterynaryjnych lub z ekspertem posiadającym doświadczenie niezbędne do świadczenia usług doradczych w zakresie dobrostanu i leczenia zwierząt utrzymywanych lub wykorzystywanych w ramach działalności hodowcy, dostawcy lub użytkownika umowy o świadczenie takich usług w odniesieniu do gatunków tych zwierząt;
- 5) wbrew obowiązкови określönemu w art. 25 ust. 1 nie ustanawia zespołu do spraw dobrostanu zwierząt albo wyznacza do tego zespołu osobę niespełniającą albo osoby niespełniające wymagań określonych w art. 21 ust. 1 lub art. 24 ust. 2, albo z takimi osobami zawiera umowę o wykonywanie zadań w ramach zespołu;
- 6) nie zapewnia sporządzenia lub przekazania dokumentacji, o której mowa w art. 25 ust. 7;
- 7) nie przechowuje dokumentacji, o której mowa w art. 25 ust. 7, przez okres wskazany w art. 25 ust. 8 pkt 1;”;

– w pkt 9 na końcu kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10–12 w brzmieniu:

- „10) wbrew obowiązкови określönemu w art. 25 ust. 8 pkt 2 nie przekazuje Komisji informacji dotyczących wykonywania zadań określonych w art. 25 ust. 2;
- 11) wbrew obowiązкови określönemu w art. 30 ust. 4 albo 5 nie przekazuje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki informacji, o których mowa w tych przepisach;
- 12) uśmierca zwierzę niezgodnie z wymaganiami określönymi w art. 3b albo zgodą lokalnej komisji, o której mowa w art. 16a.”;

b) uchyla się ust. 2 i 3;

57) w art. 70 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przy ustalaniu wysokości kary może zasięgnąć opinii Komisji w zakresie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.”;

58) w art. 72 wyrazy „art. 69 ust. 1, 2 i 4” zastępuje się wyrazami „art. 69 ust. 1 i 4”.

Art. 2. Do dnia 10 listopada 2022 r. zwierzęta z rządu naczelnych niestanowiące potomstwa zwierząt z rządu naczelnych hodowanych w niewoli albo niepozyskiwane z kolonii samowystarczalnych, należące do gatunków wymienionych w załączniku nr II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych, z wyłączeniem marmozety zwyczajnej (*Callithrix jacchus*), są zwierzętami laboratoryjnymi w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 3. Do postępowań w sprawach:

- 1) stwierdzania spełniania wymagań niezbędnych do prowadzenia działalności polegającej na hodowli, dostarczaniu zwierząt lub wykonywaniu procedur, o których mowa w art. 27 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1,
- 2) udzielania zgody na przeprowadzenie doświadczenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy zmienianej w art. 1,
- 3) udzielania zgody na zmianę doświadczenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmienianej w art. 1,
- 4) cofania udzielonej zgody na przeprowadzenie doświadczenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1

– wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 4. Do ocen retrospektywnych, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1, rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 5. Wnioski o udostępnienie informacji publicznej złożone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpatruje się na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 6. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zespoły doradcze do spraw dobrostanu zwierząt ustanowione na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 stają się zespołami do spraw dobrostanu zwierząt w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 7. Kadencja Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach, o której mowa w art. 32 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, rozpoczęta przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy trwa do dnia jej zakończenia.

Art. 8. Lokalne komisje etyczne do spraw doświadczeń na zwierzętach utworzone na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, działają do dnia zakończenia ich kadencji.

Art. 9. Kadencji Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach i kadencji lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach rozpoczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie wlicza się do liczby kadencji, o której mowa w art. 34 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 10. Dokumentacja, o której mowa w art. 52 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, dotycząca doświadczeń, na których przeprowadzenie uzyskano zgodę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest prowadzona i przechowywana na zasadach dotychczasowych.

Art. 11. 1. Kontrole, o których mowa w art. 54 ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 1, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przeprowadza się na zasadach dotychczasowych.

2. Do eksperta biorącego udział w kontroli, o której mowa w art. 55 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, wszczętej i niezakończonej do dnia wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 12. Listę ekspertów biorących udział w przeprowadzaniu kontroli, o której mowa w art. 55 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się do dnia udostępnienia przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w Biuletynie Informacji Publicznej na jego stronie podmiotowej listy, o której mowa w art. 55 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 13. Hodowcy i dostawcy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 9 i 10 ustawy zmienianej w art. 1 są obowiązani do spełnienia wymagań, o których mowa w art. 3b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 14. Hodowcy, dostawcy i użytkownicy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 9–11 ustawy zmienianej w art. 1 opracowują programy, o których mowa w art. 24a ustawy zmienianej w art. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 19, art. 22, art. 41 i art. 55 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 19, art. 22, art. 41 i art. 55 ust. 11 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 16. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*